

ПЕРША КНИЖЕЧКА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОВІСТКОВИЙ БУКВАР.

МИКОЛА МАТВІЙЧУК

ПЕРША КНИЖЕЧКА

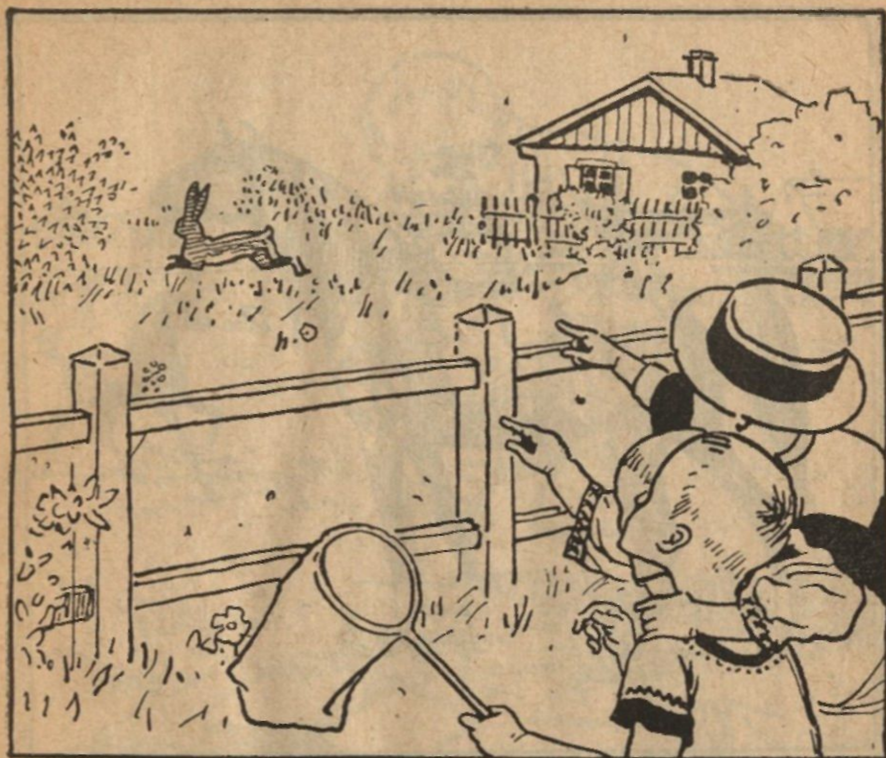
УКРАЇНСЬКИЙ ПОВІСТКОВИЙ БУКВАР

МАЛЮНКИ О. КУРИЛАСА, ВЗОРИ ПИСЬМА СТ. ТАТУХА. ТЕКСТИ ОПРАЦЬОВАНО ПРИ СПІВУЧАСТИ ҐАЛІ МАТВІЙЧУКОВОЇ.

ВИДАННЯ ПОПРАВЛЕНЕ

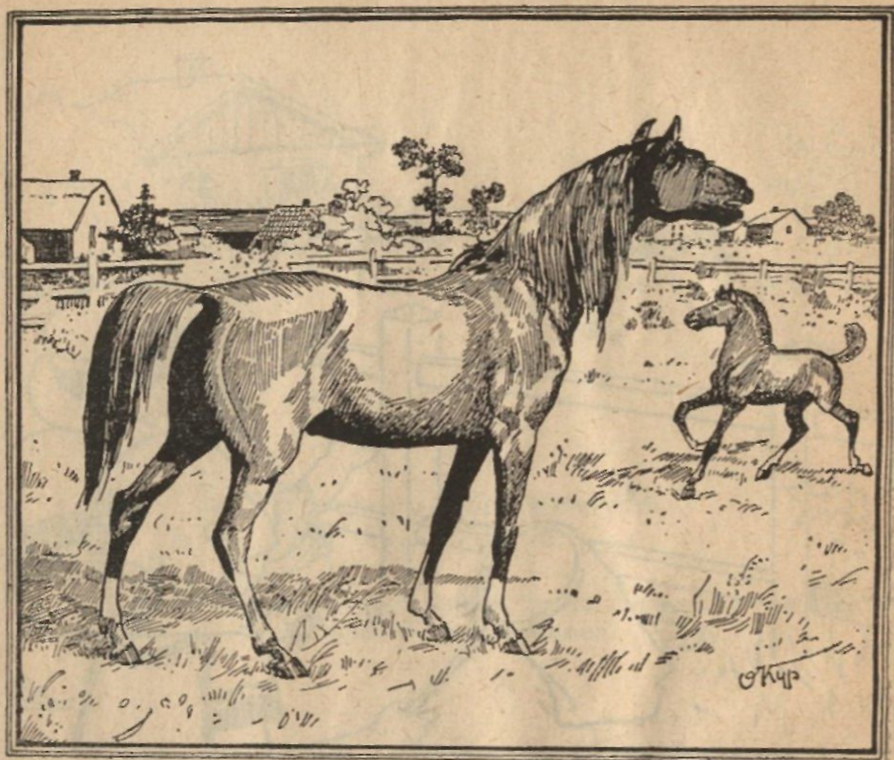
ЛЬВІВ 1939.
НАКЛАДОМ МИКОЛИ МАТВІЙЧУКА.
Printed in Poland.

Виконано в печатні оо. Василіян у Жовкві.

o o o

o o o

i i i

i i i

И И И

И И И

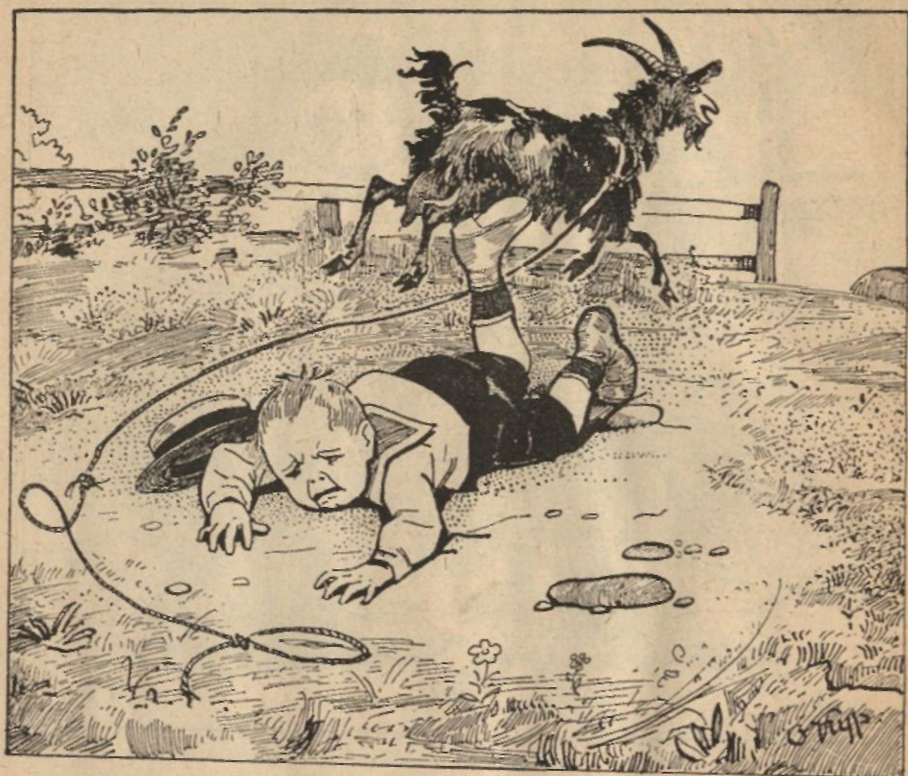
a a a

a a a

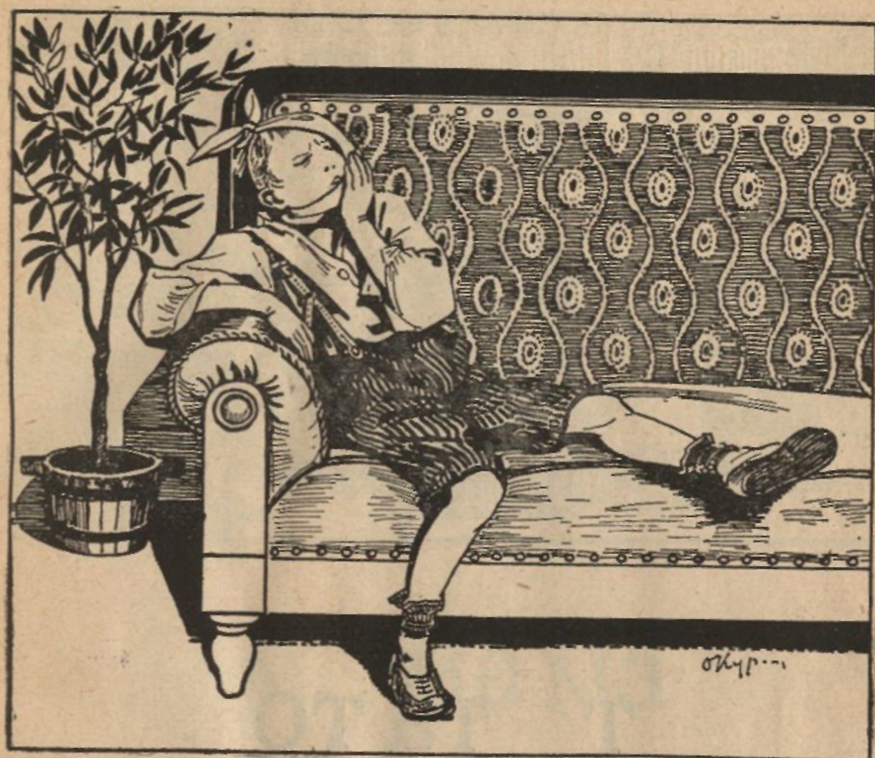
У у у

У у у

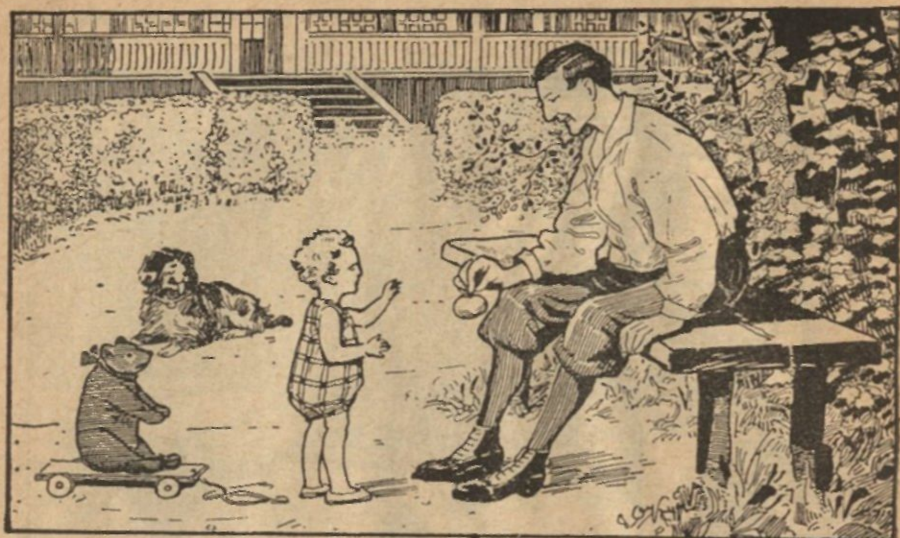
e e e

e e e

й ой ай

й ой ай

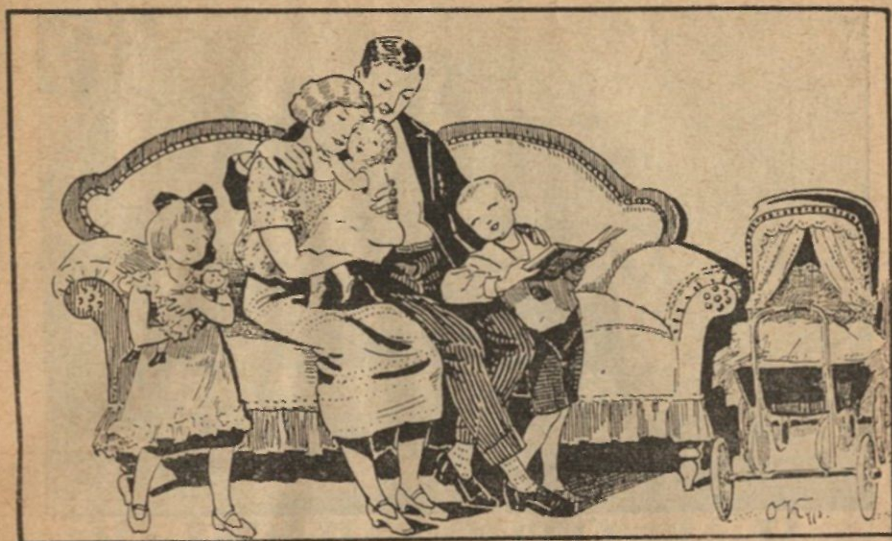

т та́то

то та́то. то ти, та́ту? ай та́ту!

т та́то

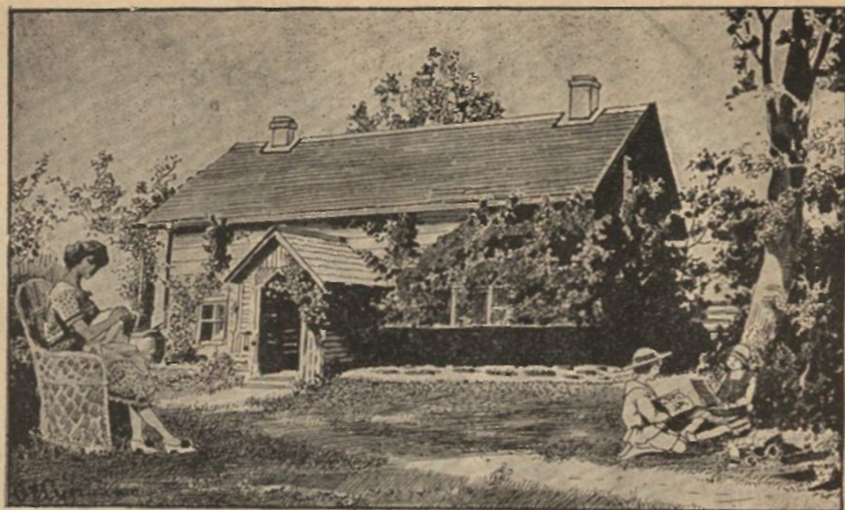
то та́то, а то ти? та́ту! та́ту!

м ма́ма

то ма́ма, то та́то,
а то ми.

м ма́ма
тут ма́ма і та́то
і ми тут.

х ха́та

то те́та. у те́ти ха́та.
ха́та те́ти ти́ха.

х ха́та

то ха́та те́ти, а ото́
і те́та. ти́хо, ти́хо!
ми ти́хо.

с си́та

у ма́ми си́то і у те́ти си́то. самі́ си́та.

с си́то

то си́то, а то ми́са. си́то і ми́са. та ми́са суха́.

д домй́

то дім те́ти, а то мій дім. то домй́.

д домй́

то домй́, а там садй́. там і мій сад. у саду́ тйхо. ходй́ до саду́!

я моя́
то моя́ те́та, то я,
а то моя́ ма́ма.

я моя́
я тут і моя́ ма́ма
тут. моя́ ма́ма у те́=
ти. і я у те́ти.

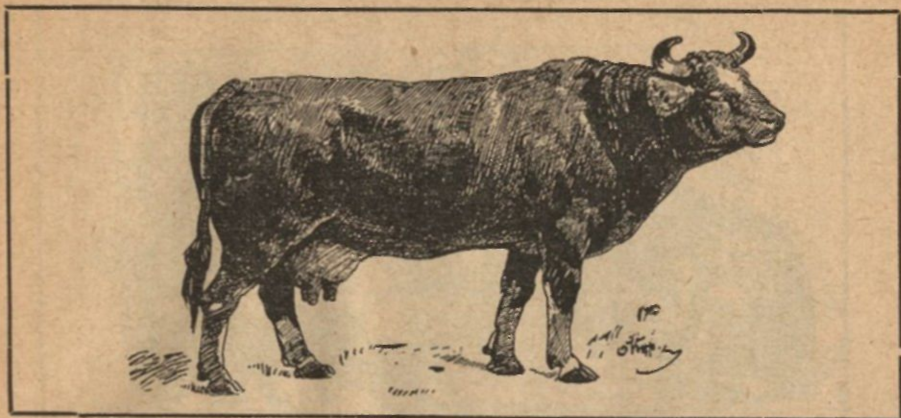

є даé

ми є у тéти. є тут і моя́ мáма. тéта даé мáмі мéду.

є мáє

моя́ тéта мáє сад і дім. у саду́ є óси. там є і мід.

л ли́са

то моя́ ли́са. ли́са іде́ до до́му. му! му! му! ли́са! ли́са!

л лис

а то є лис. ми ма́ємо ли́са. то є мій лис.

к коти́

то коти́. кі́тка ми́є ко́-
тика. ма́ма дає́ кота́м
молоко́.

к коти́

*і у те́ти є коти́. у
те́ти є і мали́й лис.*

б ба́ба

ми ходи́ли до ба́би. ба́ба були́ до́ма. ми да́ли ба́бі бу́лку і я́блук.

б ба́ба

і ма́ма були́ у ба́би. ба́ба да́ли ма́мі обі́дати. ма́ма обі́дали і ми обі́дали.

п пе́сик

у ба́би є пе́сик і ко́тик. ко́тик пе є молоко́. пе́сик куса́є ко́тика.

п пе́сик

пе́сику, до бу́ди! — іди́ собі до бу́ди спа́ти.

а ти ко́тику, ходи́ молоко́ пи́ти.

н дити́на

іду́ до ма́ми і несу́ дити́ну.
несу́, несу́, не донесу́, ста́ну.
ма́мо, на́те дити́ну!

н дити́на

я да́ла ма́мі дити́ну.

а дити́на до ма́ми:

ма́мо, ма́мо!

р ріка́

то ріка́. там ко́ло ріки́ ха́та рибака́. риба́к ла́пає ри́бу. ході́ над ріку́!

р риба́к

ідемо до рибака́. риба́к дає нам ри́бу. яка́ то ри́ба? - та ри́ба то лин.

ї ї́сти

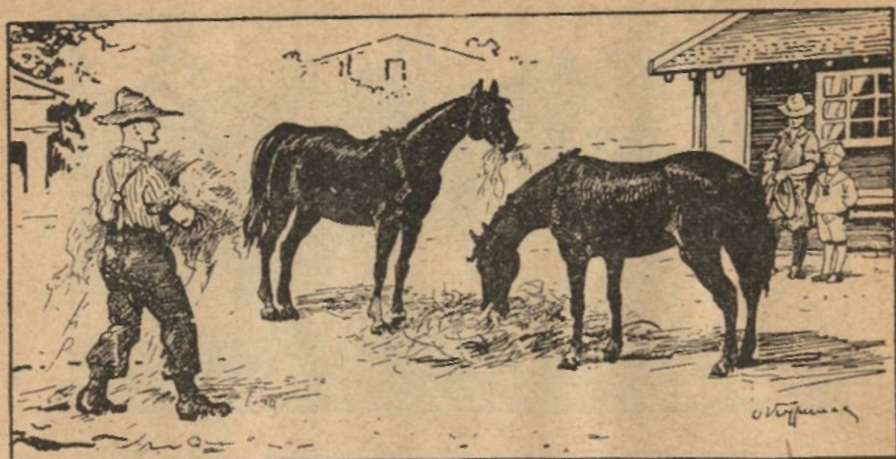
у ба́би є ку́ри. ба́ба дає́ ку́рам ї́сти. їда́ ку́рам смаку́є. да́ймо ї́сти і пе́сикам.

ї їда́

і нам да́ла ба́ба ї́сти.

ми їмо́ і пємо́

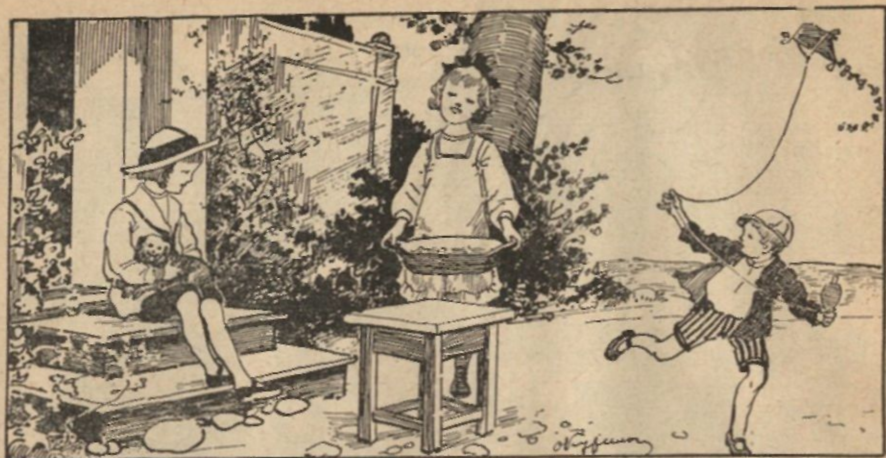
а! яка́ до́бра їда́.

іду́ до сусі́да.
у сусі́да є ка́рі ко́ні.
сусі́д дає́ ко́никам
сі́на. син сусі́да
поі́де до лі́са.
і я поі́ду до лі́са.
під лі́сом є ріка́. там
скупа́ємо ко́ні.

ді́ти сиді́ли під му́ром і пеклй хліб. місйли боло́то на ті́сто, а піско́м посипа́ли. по́тім робйли булкй і просйли ї́сти. то бу́ли ді́ти сусі́да.

О Л

Ле́сик ма́є пе́сика.
Оле́нка бу́де
пе́сика купа́ти.
Оле́кса пуска́є орла́.
Оре́л літа́є.
Ле́сик пита́є Оле́кси,
хто буду́є літаки́?

О Л

Лиско́ то малий пе́сик.

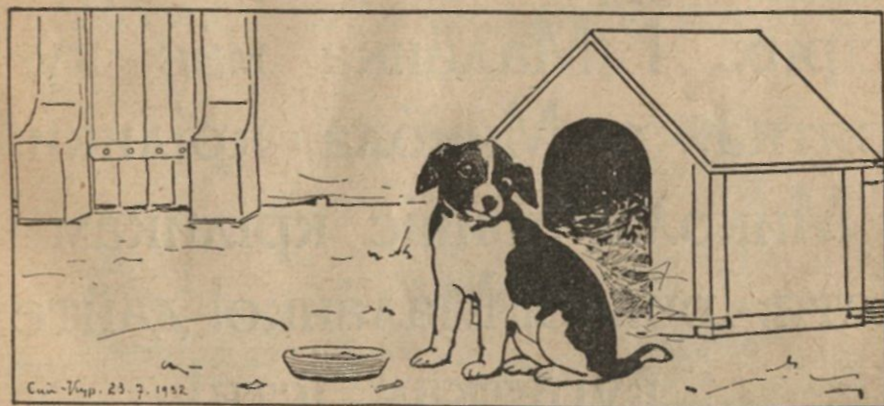
Оле́нка купа́є Лиска́.

Оле́нка дає́ йому́ їсти.

Ле́сик понесе́ Лиска́

до бу́ди.

Лиско́ бу́де у бу́ді спа́ти.

М І

Іри́нка ма́є куря́тка. Одно́ куря́тко біле, а тро́є сі́рих. І Мала́нка ма́є куря́тка, а Мико́ла крі́лики. Мико́ла приніс крі́ликам ї́сти. Іри́нко! Мала́нко! да́йте і куря́ткам ї́сти!

М І

Іри́нка мала́ сирі́тка.

Іри́нка не ма́є ма́ми.

І та́та не ма́є.

Ма́ма Мико́ли іде́ до сусі-
ди і несе́ на рука́х Іри́нку.

Іри́нка умі́та.

Ма́ма Мико́ли умі́ла
Іри́нку.

ч Ч

Марі́йка ма́є чи́танку.
Чи́танка Марі́йчина чи́ста.
І ру́ки Марі́йчині чи́сті. Ма-
рі́йка уми́ла ру́ки, а по́тім
чита́ла: чоло́, о́чі, річ, ніч.
Марі́йка ма́є біле ли́чко
і чо́рні ку́чері. Ми її́ кли́-
чемо: Марі́єчко!

ч Ч

Марíйка мáє чóрну і чубáту кýрочку. Чóрна кýрочка несé яєчка. І чубáта кýрочка несé яєчка. Марíйка чекáє на мáму. Чекáє, чекáє,

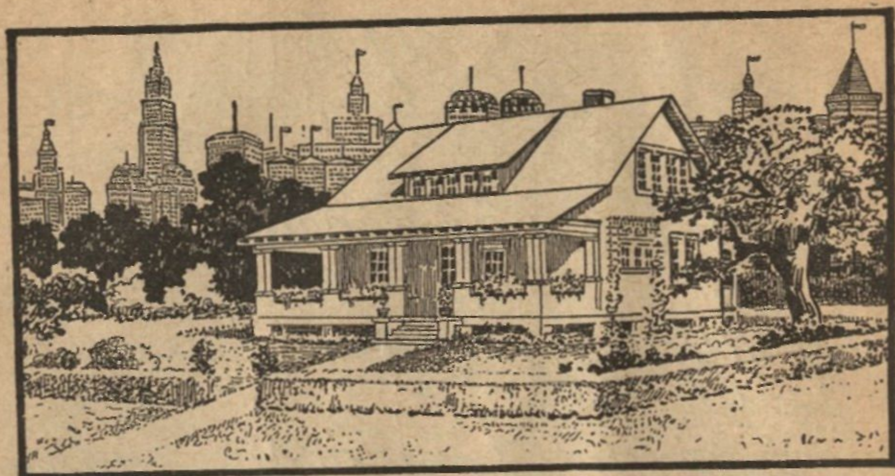
а мáми немá.

— Оксáно, де мáма?

Мáма понéсли лист

на пóчту.

Т У

То мі́сто. У мі́сті є дім ті́тки Мари́ни. У до́мі ті́тки Мари́ни ти́хо й чи́сто. Ті́тка ма́є садо́к ко́ло до́му.

У садку́ є ру́та й м́ятка. Там росте́ орі́х. Ті́тка Мари́на є Украї́нка.

У Т

Тарас і Михайло ходили
до тітки Марини.
Тітка Марина їх прий
мала.
Тарас і Михайло були
у садку. У садку рослй
яблуні й оріх.
У садку було приємно
сидіти.

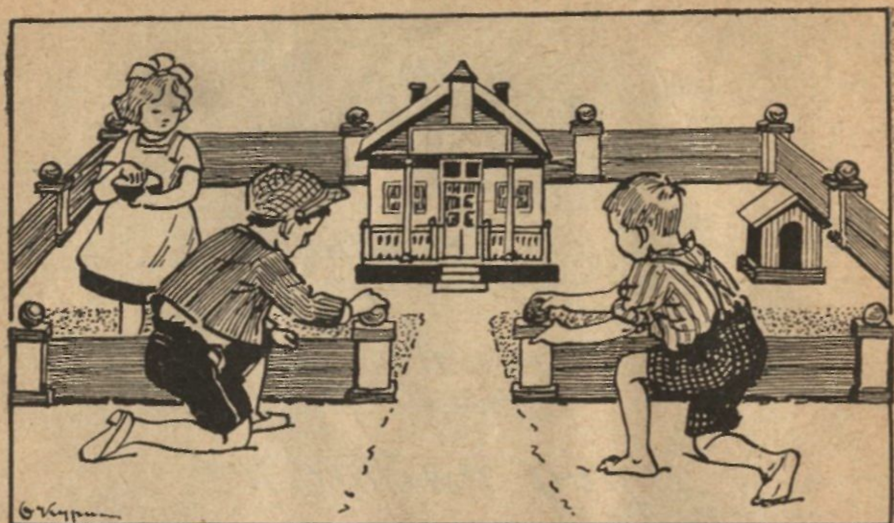

г Г

Ма ла́н ка ма́ є гу́ си.
Гу́ си Ма ла́н чи ні го ло́д ні.
Ма ла́н ка го ду́ є ті гу́ си
і па се́ їх під лі́ сом.
Ма ла́н чи ні гу́ си у сі́ бі́ лі.
Га ну́ си ні гу́ си і бі́ лі і сі́ рі.

г Г

У нас є горóд.
Гнат і Гарасим обгородили
горóд плóтом.
Мáма поділили горóд на
грядки.
Малáнка посіяла на грядкáх
горóдину. Горóдина рослá гáр-
но. І горóх ріс гáрно.
Малáнка посадила на горó-
ді і горóх.

П Х

Петро́ буду́є ха́ту. Ха́та ма́є дах. При ха́ті є бу́да. У бу́ді ночу́є пес Лиско́. Марі́йка посіяла ко́ло ха́ти мак. Петро́ й Хома́ обгороди́ли ха́ту й горо́д парка́ном.

П Х

Петро́ і Хома́ ходи́ли на прохід.

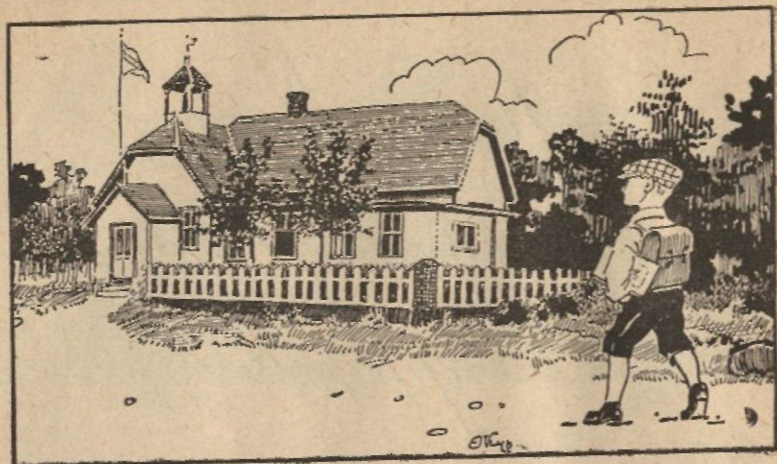
Ходи́ли дале́ко у по́ле.

У по́лі ба́чили, як робітники сі́яли й ора́ли.

Під лісом па́сли пастухи́ худо́бу.

Петро́ і Хома́ сі́ли тро́хи спочи́ти.

Прие́мно було́ на по́лі.

ш Ш

Мико́ла іде́ до шко́ли. Шко́ла недале́ко. Мико́ла ме́шкає ко́ло шко́ли. Та́то купи́ли йому́ ша́пку, чи́танку й то́рбу. Мико́ла уміє чита́ти і га́рно пи́ше. Чи́танка у Мико́ли чи́ста. І ру́ки у Мико́ли чи́сті. Мико́ла шану́є ре́чи та утри́мує їх чи́сто.

ш Ш

Мико́ла пи́ше, а Оле́нка ши́є. Ма́ма купи́ли їй маши́ну.

Оле́нка ши́є на маши́ні.

Ши́ти на маши́ні то штука.

Оле́нка ма́є га́рну ша́почку і бі́лу суке́нку.

Ту суке́нку Оле́нка сама́ собі поши́ла.

Оле́нка усе́ сама́ собі ши́є.

ю Ю

То на́ша ха́та. Тут я ме́шкаю. У ха́ті є стіл. При столі́ пишу́ й чита́ю. Юсти́нка убира́є мало́го Пе́трика. Пе́трик піде га́йту. Юсти́нка понесе́ його́ до сусі́ди. Мені́ на імя́ Юрко́.

ю Ю

І я тут мéшкаю.
Мáю мáму, тáта, брáта
Юркá й Пéтрика.
Юркó пúше й читáє,
я помагáю мáмі при робó-
ті: мúю мискú, складáю, пе-
рý і шúю.
Чáсом уберý і нагодýю
Пéтрика.
Мені на íмя́ Юстíнка.

Д К

Дани́лко пи́ше лист до Коломи́ї. Коломи́я — то місто у старі́м краю́. У Коломи́ї є се́ред міста ри́нок, у ри́нку доми́, склепи́ і ра́туш. По́біч Коломи́ї є ріка́ Прут. Коломи́я є га́рне місто. Дани́лко ма́є у Коломи́ї ді́да.

Д К

Данилко пише лист до
діда.
Пишім і ми листи до ді-
да, до баби і до тітки.
Пишім до Коломиї, До-
лини, Калуша, Городенки.
Там наша родина, там
старий край.
Пам'ятаймо про родину
і про старий край!

В в

Коро́ва дає́ молоко́, а ове́чка во́вну. Павло́ Ванди́ка ма́є дві па́ри ко́ней, ста́до волі́в, коро́в і череду́ ове́чок. Пасту́х Іва́н пасе́ те ста́до на ви́гоні. Пасе́ його́ від ра́нку до но́чі. Уве́чері верта́є додо́му. Дає́ худо́бі води́, сам іде́ на вече́ру.

в В

Ко́ло на́шого до́му є став.

Вода́ у ставі́ чи́ста і

глибо́ка.

Ми ма́ємо чове́н. Умі́ємо

самі́ веслува́ти.

В лі́ті пої́demo човно́м на

став.

Ві́йко Вло́дко бу́де нам

до товари́ства.

А Н

Ді́д Анті́н ма́є дво́є вну́ків. Андрі́йко і Ната́лка — то його́ вну́ки. Дід Анті́н посила́є своі́х уну́ків до шко́ли. Нау́ка в шко́лі йде ім до́бре.

Дід Анті́н — є то́му ра́дий.

Л Н

Ната́лка діста́ла від ді-
да наро́дній стрій.
Вона́ вбере́ його́ на свя́то
Никола́я.
На Никола́я бу́де в На-
ро́днім До́мі виста́ва.
Андрійко бу́де у тій виста́ві
гра́ти а́нгела.
Ната́лка пі́де на ту ви-
ста́ву.

з З

Зима́. На дворі́ моро́з. Заві́яло доро́ги. Помéрзли пташки́ на дéревах. А в до́ма тéпло. Ма́ма розка́зує нам про козакі́в. О, як Зéнко слу́хає. І Олéнка слу́хає, а Іри́нка засну́ла. Зéнко, як ви́росте, — бу́де козако́м. З на́шого Зéнка бу́де хоро́ший коза́к.

З з

Одної зимí впáли великí снігú. Засúпало залíзні дорóги. Пóїзди стáли. По містáх забрáкло óпалу і хлíба. На залíзних дорóгах кипíла робóта. То робíтники згортáли на кýпи сніг. Вонú чúстили дорóги. Незадóвго пустúли кóлію в рух і довéзли óпалу і харчíв.

С Я

Ни́ні Святи́й Ве́чір. Ха́та чи́сто при́брана. Стіл засте́лений. На столі́ й на лавка́х настели́ли та́то сі́на. У кутку́ за столо́м поста́вили дідуха́. Семе́н приніс до ха́ти яли́нку. Яли́нка така́ га́рна. Яросла́в її́ убира́є. Я йому́ помага́ю.

Є Є

Семе́н прині́с на Святий Ве́чір ялинку. Ярославі Ната́лка її хороше́ прибра́ли. Воні́ навішали на ялинку я́блук, орі́шків, за́йчиків та інших забаво́к. На горі причепи́ли а́нгела і зі́рку. Підчас вече́рі ялинку освітили. Всім було́ ра́дісно засісти до стола́.

ж Ж

Жи́ла собі́ в траві́ зеле́на жа́ба. Вона́ була́ жва́ва і весе́ла. Ма́ла ха́тку з лопуху́ і там спа́ла. Ве́чером ішла́ над став і з дру́гими жа́бами співа́ла.

Часо́м скака́ла в во́ду і ку́мкала: кум-кума́, кум-кума́, або́ ква́кала як ка́чка.

ж Ж

Вже весна́.

Ожів гай і луг. У ріках і става́х зара́йкали жа́би. Жи́то на по́лі зеленіє. Жа́йворонок у горі співа́є. На по́ле вийшов госпо́дар сіяти й ора́ти.

Р Б

Ро́мчик ма́є за́йчика. Богда́н зроби́в за́йчикови клі́тку. Варва́рка нали́ла йому́ до ми́сочки молока́. За́йчик пє молоко́. — Ромку! Богда́не! Да́ймо за́йчикови хлі́ба. А мо́же ході́м у горо́д. Нарве́мо там трави́. За́йчик бу́де ї́сти й траву́.

Р Б

За́йчикова клі́тка зро́блена з патичкі́в.
Там за́йчик собі́ живе́.
Ро́мчик і Богда́н нане́сли за́йчикови траві́.
За́йчик не голо́дний.
Ро́мчик не пуска́є за́йчика на двір.
Бо на дворі́ є пес Бри́тан.
Він міг би за́йчика розде́рти.

ц Ц

Ко́ло це́ркви є склеп. Ната́лка
прийшла́ до скле́пу по цуке́рки.
— Про́шу да́ти цуке́рків!
А бога́то да́ти? пита́є склепа́рка.
— Небога́то, за три це́нти.
Тут і Юрчик з ма́мою.
Юрчикова ма́ма купу́є ка́ву, чай,
цу́кор, цико́рію, о́цет і цина́мон.
— А цитри́ни не ма́єте?
пита́є. Цитри́ни нема́!
А то шко́да. Бува́йте здоро́ві!

ц Ц

Натáлка частýє нас цукéр-
ками. Тáтови й мáмі дá-
ла по три цукéрки, а нам
по óдному.
Натáлці не зістáло вже
нічóго. Тоді Івáсик кáже:
Даю́ тобі, Натáлко, свій цу-
кéрок! Цукéрків я не їм. Грóші,
які дістаю́ на цукéрки, даю́
на Рідну Шкóлу.

Ь

Ле́ська вари́ть обід.
Гриць, Васи́ль та Іва́сь
помага́ють їй при тій робо́ті.
Гриць но́сить во́ду. Васи́ль
розклада́є898 вого́нь. Мали́й Іва́сь
іде́ до скле́пу по сіль і пе́рець.
Робо́та поступа́є ско́ро.
Діти не дарму́ють. І пе́сик
Бри́сько не дарму́є. Він пильну́є
господа́рства.

ь

Лéська, Гриць і Васи́ль
читáють кни́жку.
В тій кни́жці є гáрні казки́.
В ній є такóж рі́жні звіря́-
та і птáхи: кінь, ведмі́дь,
зáяць, óлень, пі́вень, лéбідь і
бу́зьок.
Ту кни́жку купи́в своїм
ону́кам діду́сь Кость в укра-
їнській книгáрні.

Насту́ня, До́рця та Іва́сь сидя́ть ко́ло ха́ти і году́ють куря́тка. Вони́ си́плять куря́ткам пшоно́ і кли́чуть їх: ціп, ціп, ціп! А на старі ку́ри кли́чуть: — тю, тю, тю! Насту́ня пита́ється Іва́ся: — Лю́биш куря́тка, Іва́сю? — А до До́рці: — До́рцю, дай куря́ткам води́! Насту́нині куря́тка ма́ють пірячко і мале́нькі кри́льця. Насту́ня ма́є тако́ж гуся́тка. Вона кли́че на гуся́та: гусю́, гусю́, гусю́! Насту́ня є мала́ господи́ня.

Дівча́та ма́ють ляльку. — Диви́ся, як воні́ ко́ло не́ї хо́дять. Немо́в ма́ти ко́ло дити́ни. Перу́ть ля́льчине шма́ття, су́шать його́ і прасу́ють. Тако́ж купа́ють ля́льку, вбира́ють ї́ї в чи́сте пла́ття і во́зять у візо́чку. Часо́м но́сять ля́льку на рука́х, а ве́чером заколи́сують до сну́:

— Лю-лі, лю-лі, лю-лі, лю-лі,
а — а — а — а — а!

Ті дівча́та то Гану́ся, Пара́ня, До́ця, Га́ля і Сла́вця.

И Й

Йо́сип ма́є лоша́тко.

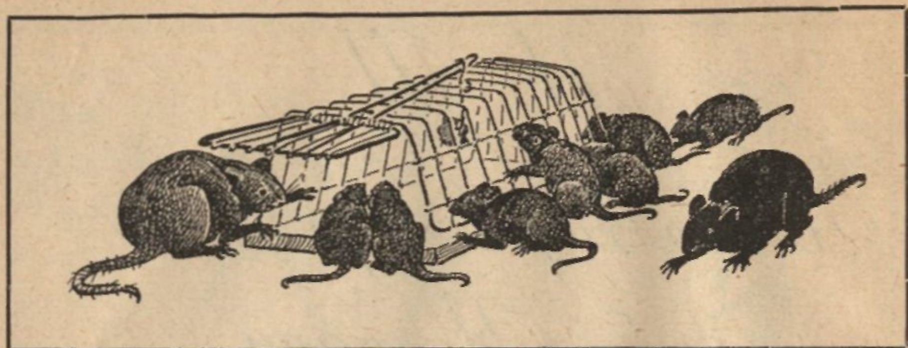
— О, яке́ те лоша́тко га́рне!

А як воно́ ско́ро брика́є. Йо́сип сам його́ догляда́є. Він сам дає́ йому́ ї́сти.

Иншої худо́би догляда́є Йо́сипів ба́тько. Инди́ків і куре́й догляда́є Пара́нька.

И Й

Йо́сип ходи́в у зимі́ на
обхі́д Йорда́ну.
Там він ба́чив, як пан-оте́ц
святи́ли во́ду. Йо́сип мав
горня́тко на свяче́ну воду
Инші ді́ти не́сли тако́ж
збанки́ і горня́тка на воду
Всі співа́ли:
-Христо́с хрести́вся
в Йорда́ні!

щ Щ

Щурі то великі шкідники́. Вони́ ни́щать муку́, крупи́. зе́рно і все, що попаде́. Раз поба́чив стари́й щур ла́пку, а в ла́пці кава́льчик са́ла. Покли́кав до се́бе своі́х діте́й і сказа́в:

— Влізти до ла́пки ле́гко, але́ ви́лізти з не́ї тру́дно. Лю́де приду́мали ту шту́ку на те, щоби́ нас зни́щити. Не лізьте туди́!

щ Щ

Щуреня́ не слу́хало пересторо́ги ба́тька. Як тільки щур віддали́вся, воно́ прибі́гло до ла́пки і поча́ло її огляда́ти. По́тім влізло до серéдини і вже хотіло солоні́ну гри́зти. Нара́з две́рці впа́ли і замкну́ли його́. Надбі́г стари́й щур, гриз дротя́ні стіни, пла́кав, але́ увільни́ти щуреня́ти не міг.

ф Ф

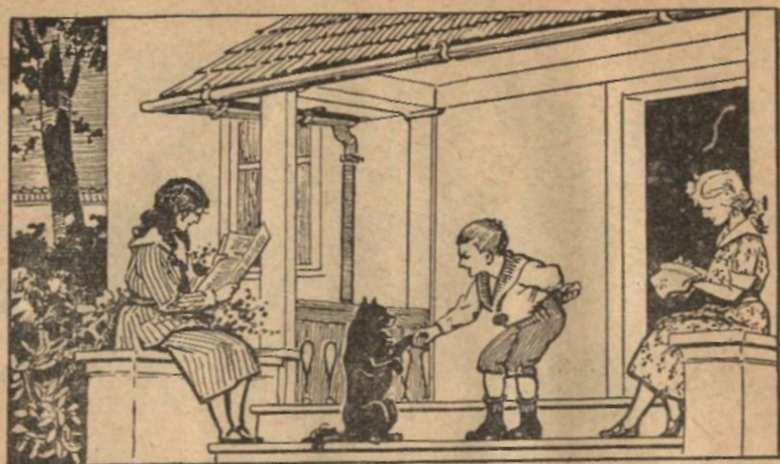
Ді́ти ба́вляться в залізни́цю. Феду́сь є машині́стом. Оно́фрик конду́ктором. Гану́ся, Іва́сь та Петру́сь подоро́жними. Феду́сь веде́ по́тяг: — Шш, шш, шш, шш!

— Фа, фа, фа, фа!

Оно́фрик виклика́є: — Ста́ція Філяде́лфія! Прошу́ висіда́ти. Прошу́ не забу́ти паку́нків! Ніхто́ не висіда́є. По́тяг руша́є да́льше.

ф Ф

Федюсь і Онóфрик їздили з тáтом до Філадéлфії. По дорóзі бáчили фáрми й містá. Самá Філадéлфія то велúке місто в Амéриці. Там є багáто фáбрик і товарóвих домів. Федюсь і Онóфрик бáчили на вистáвах гáрні забавкú. Вонú купúли для сéбе áвто, літáк і фýркало

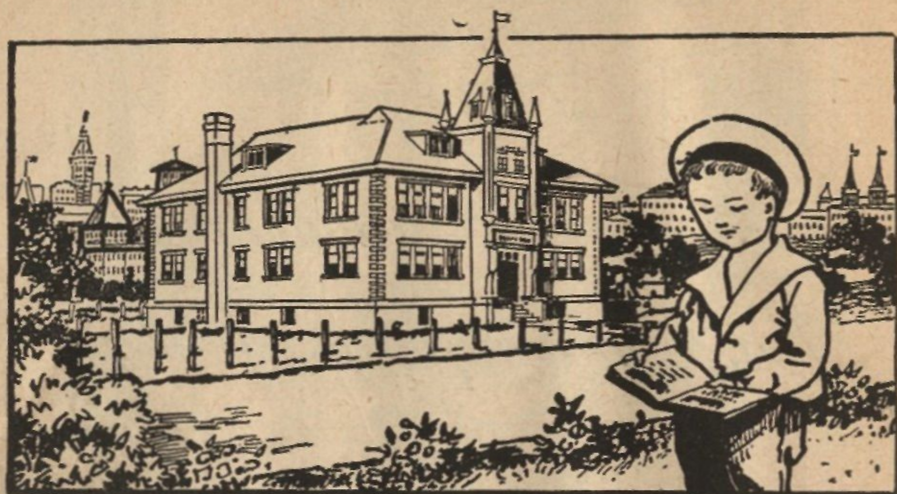
ґ Ґ

На́ша ха́та є нам га́рна й ми́ла. При на́шій ха́ті є ґа́нок. Ґа́нок покри́тий ґо́нтами. Ґо́нти приби́ті ґонталя́ми. На ґа́нку сиди́ть Ґе́ня, Пара́ня і Павлусь. Ко́жне є чи́мось зайня́те.

Ґе́ня чита́є ґазе́тку. Пара́ня вишива́є хусти́ну, а Павлу́сь ба́виться з пе́сиком.

ґ Ґ

Ґе ґе ґе! ґеґають гуси.
Мала́ пастушка жене́ їх
над ріку.
А які га́рні ті гуси. Вони́
ще мале́нькі, але́ вміють
пла́вати по воді.
Ґе ґе ґе!
Як те́пло на дворі! Пла́ва-
ють гуси, а пастушка сидить
під ясірою ко́ло доро́ги.

Е Є

Мали́й Євге́н живе́ в Едмонто́ні.
Едмонто́н — то місто в Кана́ді.
Євге́н хо́дить тут до шко́ли.
В Едмонто́ні є украї́нська шко́ла.
Мали́й Євге́н зна́є тако́ж
і анґлі́йську мо́ву. Євге́н хо́дить
і до анґлі́йської шко́ли.
До́ма гово́рить Євге́н по
украї́нськи. Євге́н Украї́нець.

Є є

Едмонтон і Вінніпеґ то міста́ в Кана́ді. Є там українські шко́ли, церкви́ і книгарні. В Едмонто́ні і Вінніпе́ґу живе́ бога́то Українців. В Кана́ді є ще більше таки́х га́рних міст, як Едмонтон і Вінніпеґ.

Кана́да то край, в якім я роди́вся.

дз Дз

В на́шій шко́лі ви́сить на стіні́ о́браз. На о́бразі ба́чимо це́ркву, а ко́ло це́ркви дзвіни́цю. На дзвіни́ці стої́ть дзвона́р та й дзво́нить. Під дзвіни́цею зроби́ли хло́пці ве́жу. Ко́ло це́ркви ба́вляться дівча́та гагіло́к. На тім о́бразі зобра́жені велико́дні заба́ви у старі́м краю́.

дж Дж

В на́шій шко́лі є ще й и́нші образи́. На одно́му з них ба́чимо го́ри. На го́рах росту́ть де́рева. На доли́ні під го́рами лупа́ють робі́тники джаґана́ми скалу́. Зі скали́ бу́де ка́мінь на будо́ву доріг. В однім місці робітники натра́пили на джерело́. З джерела́ пливе́ джере́льна вода́. Той о́браз малюва́в школя́р Джи́ґало з п'ятої кля́си.

Ї

Петру́сь і Юрчик приї́хали до Іва́нка в гости́ну. Приве́зли йому́ в дару́нку деревля́ного коня́.

Марі́йка подає́ го́стям обі́д. Вона́ припро́шує до їди́:

— Їжте, пийте, мої́ любі!

Петру́сь учи́ть Іва́нка ї́здити на коні. Їзда́ коне́м є приє́мна.

Ко́ник ско́ро ї́де і не трясе́.

Юрчик приспівує збо́ку:

— Їде, ї́де, пан, пан,
На ко́нику сам, сам!

Українська азбука.

а А, б Б, в В, г Г, ґ Ґ, д Д,
е Е, є Є, ж Ж, з З, и И, й Й,
і І, ї Ї, к К, л Л, м М, н Н,
о О, п П, р Р, с С, т Т, у У,
ф Ф, х Х, ц Ц, ч Ч, ш Ш,
щ Щ, ю Ю, я Я, ь.

1. Моя родина.

Найліпше мені в рідній хаті. Тут живу́ть та́то, ма́ма і брат. То моя́ роди́на. У роди́ні найста́рший та́то. Він працю́є для не́ї. Ми всі його́ слу́хаємо. Ма́ма порядку́є в ха́ті. Ба́тько й ма́ти нас лю́блять і ми їх лю́бимо. Щоб ми без них роби́ли, хто би про нас стара́вся.

2. Орися.

В саду́ — садо́чку
Ви́росла кали́на,
Со́нце її гріє,
До́щик леліє.
В біле́нькій ха́тці
Ви́росла Ори́ся,
Ба́тько її лю́бить,
Не́нечка голу́бить.

3. Поворот додому.

Чи бачи́ш, що хтось ї́де доро́гою? Я зна́ю, хто то таки́й. То мій ба́тько. Я бу́ду на ньо́го маха́ти руко́ю. О, він мене́ поба́чив і тако́ж маха́є на ме́не.

Він поїхав ни́ні на ці-ли́й день до міста. Взяв з собо́ю ко́ні й візо́к. Я зна́ю, він купи́в мені щось. Він обіця́в приве́зти мені кни́жку з образка́ми. Піду́ й відчиню́ воро́та. По́тім ви́біжу йому́ на-зу́стріч. Він мене́ візьме на візо́к. А мо́же позво́лить мені́ поганя́ти ко́ні.

4. Моя мама.

Сни́лось мені я́сне со́нце,
Що в ха́ті світи́ло,
А то рідна мату́сенька
Всміхну́лась так ми́ло.

Присни́всь мені ле́гкий вітрик,
Що пести́в коло́сся,
А то мені моя́ ма́ма
Гла́дила воло́сся.

Снúлась мені я́гідочка,
Як мід солоде́нька,
А то мене́ цілува́ла
Ма́ма догоге́нька.

Снúлись мені я́нголики,
Що в рай мене́ взя́ли,
А то ру́чки мату́сині
Так мене́ обня́ли.

5. Колисанка.

Спи, дитúнко, спи,
Очка зажмурú;
Спить вже пта́шка у гніздо́чку,
А квіточка у садо́чку,
Спи, дитúнко, спи!

Спи, дитúнко, спи,
Очка зажмурú;
Прийдú, со́нку, до дитúнки,
Стулú о́чка аж до днúнки,
Спи, дитúнко, спи!

Спи, дитúнко, спи,
Очка зажмурú;
Вста́не со́нце, пта́шку збу́дить,
Вста́не дитя́, гра́тись бу́де,
Спи, дитúнко, спи!

6. Марусина лялька.

Мару́ся ма́є ля́льку. Вона́ її назва́ла До́цею. До́ця є вели́ка й га́рна ля́лька. Ма́є жо́вте воло́сся і черво́не ли́чко. При тім є ду́же послу́шна. Де її Мару́ся поло́жить, там вона́ лежи́ть. Де її поста́вить, там стоїть. І все лиш на Мару́сю ди́виться своїми, зі-

кра́тими очи́ма. Мару́ся лю́бить свою́ ля́льку і ціли́й день з не́ю ба́виться. На́віть у ночі з не́ю спить. Ра́но, як іде́ сніда́ти, то бере́ ля́льку, садови́ть ко́ло се́бе і розмовля́є з не́ю.

— Хо́чеш, До́цю, молочка́, чи ка́ви?

І за́раз до ма́ми:

— Маму́сю, прошу́ да́ти ля́льці молока́, бо ка́ва ді́тям нездоро́ва!

Часо́м кладе́ Мару́ся ля́льку в візо́к і везе́ її на двір. По доро́зі навча́є, як тре́ба на ву́лиці захо́вуватися.

— Ба́чиш, ка́же Мару́ся до ля́льки. То є пе́сик. Він мо́же вкуси́ти. Його́ не тре́ба зачіпа́ти.

— А то є áвто. Вонó дýже швúдко їде і мóже чоловíка переїхати. Йомý трéба скóро зійтú з дорóги.

Дéколи знов вóзить Марýся своŕ ляльку по кімнáті сюдú й тудú і приспíвує їй до сну:

— Колисáла мáти дóчку
Під вúшнею, у садóчку:
— Ой спи, дóню, спи малéнька,
Кóло тéбе твоя́ нéнька.

7. Наш дідусь.

Дідýсь наш старéнький,
Як гóлуб сивéнький,
По садóчку хóдить,
Та своїх унýчків
За дрібнéнькі рýчки
Стежечкáми вóдить.

Вóдить стежечкáми,
Бáвить казочкáми
Про давнії дíла —
Дідýсь наш старéнький
Як гóлуб сивéнький,
Голóвочка біла.

8. Бабуся і внучка.

Бабу́ся ма́ла вну́чку. Вну́чка була́ мале́нька і за́єдно спала. Бабу́ся пекла́ хліб, пря́тала в ха́ті, ши́ла, пра́ла і доглядáла вну́чки.

Прийшо́в час, що бабу́ся зовсім поста́рілася і сиді́ла в те́плій ха́ті. Тоді вну́чка пекла́ хліб, пря́тала в ха́ті, ши́ла, пра́ла і доглядáла бабу́сі.

9. Бабусині казочки.

Печу́, печу́ хлібчик,
Дітям на обідчик,
А більшому — більший,
А ме́ншому — ме́нший.
Печу́, печу́ па́пку,
Всаджу́ на лопа́тку,
Шур — шур у піч!

* *
*

Соро́ка-воро́на
Дітям ка́шу вари́ла,
На поро́зі студи́ла,
У го́рщику міша́ла,

Своїм дітям казáла:
— Ідіть, діти, по тріски́,
Дам вам кáші на миски́.
Тóму дáла, тóму дáла,
Самá гóрщик ви́шкробала,
Фур-р-р! полетіла.

10. Василькові черевички.

Там у куткý стоя́ть Василькóві череви́чки. Два малі, гáрні череви́чки стоя́ть та й відпочивáють. Відпочивáють, бо помýчені. Ціли́й день бігали череви́чки то сюди́, то туди́. То вгорý, то наділ по схóдах. Бігали до шкóли і назáд додóму. Вибігáли тáтови назýстріч. Коли́ мáма потребувáли цýкру, — Василькó бігав ни́ми до крамни́ці.

Коли́ Олéнка потребувáла квітів, щоби́ прибрáти хáту, Василькó ходи́в за ни́ми в горóд.

Тож і не ди́во, що череви́чки змýчилися. Василькó такóж змýчився і спить.

11. Пригода киці.

Ой піди́ж ти, ки́цю,
Піди́ по води́цю.

Тільки до́бре уважа́й,
Не впади́ в керни́цю.

Пішла́ ки́ця по води́цю,
Та й упа́ла вділ, в керни́цю,
Прийшо́в ко́тик ратува́ти,
Уже́ ки́ці не вида́ти.

Ви́тяг ки́цю за ву́хо,
Та й положи́в, де су́хо.
Лежи́ж, ки́цю, ту́та,
А я знайду́ пру́та.

Іще́ пру́та не знайшо́в,
А вже ки́ці не найшо́в.

12. Відважні миші.

В однім господа́рстві був кіт. Він лови́в ми́ші. Ми́ші його стра́шно боя́лися. Вони́ зі-

бра́лися раз на нара́ду і постанови́ли прив'яза́ти кото́ви дзвіно́к до ши́ї.

Як кіт бу́де ма́ти на ши́ї дзвіно́чок, —

то бу́де дзвони́ти, а воні́ почу́ють і втечу́ть. Кіт їх не зло́вить. І ми́ші вже напере́д тим тішилися.

Але́ як прийшло́ до то́го, щоб завісити кото́ви дзвіно́к, то не було́ кому́, бо ко́жна ми́шка боя́лася.

І кіт лови́в ми́ші да́лі.

13. Малі робітники.

Діти ха́тку буду́ють,
Місять гли́ну, валку́ють;
Гриць побіг до керни́ці,
Бо не ста́ло води́ці.

Луць вистру́гує лави́чку,
Яць задо́вбує поли́чку,
Стець вирізує віко́нце,
Щоби́ в ха́ту гріло со́нце.

Га́ля місить палани́ці,
Приправля́є печери́ці,
Бо робітники голо́дні,
Працюва́ти вже него́дні.

14. Забава в коней.

Діти ба́вилися в ко́ней. Юрчик був пого́ничем. Іва́сь і Пе́трик булі́ кіньми. Юрчик запря́г свої ко́ні в у́пряж, трима́в за по́води і поганя́в. Від часу́ до часу́ витра́скував батіжко́м і говори́в до хло́пців, як до ко́ней:

— Вісьта, ко́ні, вйо, Си́вий!

Хло́пці бігли доро́гою і, підска́куючи, наслі́дували ко́ней. Тако́ж іржа́ли хло́пці так, гей би спра́вжні ко́ні:

— І-гі-гі-гі!

А як прибігли над річку, Юрчик зупини́в їх і кри́кнув: тпру-у-у, гов! І ко́ні ста́ли.

Він їх ви́пряг і повів до води́. Хло́пці удава́ли, що пють. Колі́ понапива́лися, пішлі́ на траву́, поляга́ли і ніби па́слися.

15. Віршик про Лялю.

Лялю́ся мале́нька
До вогню́ все пха́лась.
— До вогню́ не пха́йся,
Маму́ся каза́ла.

— Мо́жеш спечи́ па́льчик,
І ке́ньцю спали́ти,
А то бу́де бу́ба,
Па́льчик бу́де гни́ти.

Лялю́ся навми́сне
В ого́нь па́льчик пха́ла,
А як попекла́ся,
Пла́кати поча́ла.

Від тепе́р маму́сі
Послу́шною ста́ла,
Па́льчик загоївся, —
Від вогню́ тіка́ла.

16. Киця і курятко.

В однім до́мі жи́ла собі раз стара́ ки́цька, ма́ти. Ма́ла вона́ мало́го ко́тика, синка́. Було́ то ду́же га́рне й потішне котя́. Ма́ло білу шерсть, чо́рні о́чка і роже́вий но́сик.

Все вганя́ло по ха́ті й по дворі́, ба́вилося з дітьми́, або́ сиді́ло в кутку́ і муркота́ло. Іва́сь і Насту́ня ма́ли з ньо́го поті́ху.

Яко́сь раз ба́вився наш ко́тик на подві́рю та й десь пропа́в. Де — то́го ніхто́ не знав. Що вже ді́ти за ним не нашука́лися, що не нарозпи́тувалися, — ніде́ не могли́ його́ найти́ і ду́же шкодува́ли.

А вже найбі́льше тужи́ла за синко́м стара́ ки́цька, ма́ти. Нічо́го не ї́ла, була́ смутна́ і заєдно ня́вкала.

Одно́го ра́зу вона́ лежа́ла на мура́ві і вигріва́лася до со́нця. Нара́з ди́виться, аж біжи́ть до не́ї курятко. Мале́, опу́щене курятко, сирі́тка, що не ма́ло ма́ми. Прилеті́ло до ки́цьки, ста́ло собі́ ко́ло не́ї, та й нуж її дзьо́бати, — то в го́лову, то в у́шка, то в ніс.

Але́ ки́цька терпі́ла і на куря́тко не гніва́лася. Куря́тко поба́чило, що ки́цька на ньо́го не гнівається, сі́ло собі ко́ло не́ї і сиді́ло. Ки́цька була́ ра́да, що куря́тко сі́ло собі ко́ло не́ї.

І куря́тко було́ ра́де.

І так то опу́щена сирі́тка найшла́ опу́щену ма́тір.

17. Віршик.

Два когутѝ червонéнькі
Жѝто молотѝли,
Дві кýрочки чубатéнькі
До млинá носѝли.

Бородáтий цапóк мéле,
Козá насипáє,
А малéньке козенятко
Міркѝ відбирáє.

Му́ха мі́сить, му́ха мі́сить,
Кома́р во́ду но́сить,
Ки́цька пече́ бохоня́тка,
А кіт бо́га про́сить.

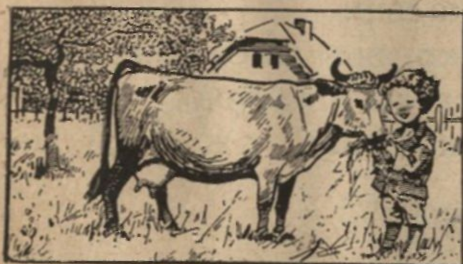
Сі́ла сова́ на поли́цю —
Чі́пчик вишива́є,
А горо́бчик, га́рний хло́пчик,
На скри́почці гра́є.

А вори́ни, до́брі жо́ни,
Пішли́ танцюва́ти,

Злетів крук, вхопи́в друк,
Та й став розганя́ти.

18. Грицева корова.

Гриць пасе́ коро́ву. Коро́ва дає́ молоко́. Молоко́ біле, до́бре і соло́дке. Як є молоко́, то бу́де смета́на, сир і ма́сло.

Гри́цева коро́ва до́бра на па́шу і дає́ бага́то молока́.

Гриць лю́бить свою́ коро́ву. До́бре її́ году́є, чи́сто ко́ло не́ї хо́дить і не бє ніко́ли.

19. Ягнятко.

Га́ля ма́ла ягня́тко. Воно́ було́ ціле́ біле, а на ши́ї ма́ло си́ню стя́жечку. Га́ля ду́же

полюби́ла своє́ ягня́тко, бо воно́ було́ пеще́не, йшло до рук і ба́вилося з не́ю.

Ягня́тко тако́ж привяза́лося до Га́лі і скрізь за не́ю, як пе́сик, ходи́ло. Де Га́ля, туди́ й ягня́тко.

Одно́го ра́зу пішло́ ягня́тко за Га́лею аж до шко́ли. Вра́дувані ді́ти поча́ли з ним ба́витися. Вони́ дава́ли йому́ хлі́ба, пести́ли його́, бра́ли на ру́ки.

Якра́з тоді ввійшо́в до кля́си учи́тель і каза́в ягня́тко ви́гнати надвір.

Але́ ягня́тко дале́ко від шко́ли не відходи́ло. Воно́ ба́вилося на подві́рю, підска́кувало і брика́ло так до́вго, аж до́ки не зяви́лася Га́ля.

20. Ластівочка.

Ли́не ла́стівочка до сво́го гніздо́чка
Крізь дале́кий край; бо ту́тки роди́лась,
Літа́ти учи́лась, бо тут її рай.
А ти, ла́стівочко, пе́рця у гніздо́чко
Сте́лиш діточка́м; стели́ їм гарне́нько,
Ми, діти чемне́нькі, не ру́шим їх вам.

21. Шануймо пташки.

Гáрно жйлося малйм пташáтам у гніздóчку. Стáли вонй підростáти, опірились і почáли їм крйльця рості́.

Полетіла нéнька за пожйвою, а однó пташáтко вйпало з гнізда. Прилетіла мáти і бáчить — пташá на землі лежйть. Літáє вонá над ним, кружляє, пищйть жáлібно.

Прилетіла ще дрýга птáшка, і трéтя, — літáють, пищáть, алé помогтй не мóжуть.

Побáчив те хлóпчик, підняв пташáтко і посадйв у гніздó.

І знов гáрно живéться птáшечці з мáтірю, — як і перéдше.

22. Пісня.

Кýку! кýку! чýти в ліскý,
Ходім співáймо,
І повитáймо
Бóжу веснý.

Кýку! кýку! чýємо все,
Гáєм, лісóчком,
Бóром, потóчком
Гóлос гудé.

Ку́ку! ку́ку! пта́шко мала́,
Ти нам співа́ла,
Пра́вду сказа́ла,
Щéзла зима́.

23. Голуби.

Петру́сь і Окса́на купи́ли собі па́ру голубів. Вони́ догляда́ли їх як о́ка в голові. Щоде́нь дава́ли голуба́м зе́рна та води́. На ве́сну голу́бка зне́сла двоє яє́чок і поча́ла на них сиді́ти. За яки́йсь час ви́сиділа па́ру голубеня́т.

Ах, яка́ж то була́ втіха для діте́й. Голубеня́та ско́ро росли́. Спершу́ вони́ були́ го́лі, а по́тім поча́ли дістава́ти пірячко. Коли́ підросли́, вчи́лися літа́ти. Старі голуби́ ду́же дба́ли про свої ді́ти. Вони́ годува́ли їх на́віть тоді, як ті були́ вже упірені. Петру́сь і Окса́на щоде́нь ра́но загляда́ли до гнізда́. Че́рез літо ви́годували вони́ собі кілька пар голубів. Ма́ли і прие́мність і гро́ші.

24. Мурашки.

Ко́ло ха́ти росте́ стара́ сли́ва. Ко́жної весни́ дістає пу́плюшки і листки́. На пу́плюш-

ках і листкáх бувáє íноді солóдка росá. Такá солóдка, як мід. За тóю росóю лáзять на слúву мурашкú і злúзують її.

Раз сказáв бáтько до дітéй:

— Пождіть! Зрóбимо так, що мурашкú більше на слúву не полізуть. Взяв вапнá та й облúв ним слúву довкóла пня. Та малі мурашкú не злякáлися тóго і порішúли збудувáти собі дорóгу й міст.

Вонú взялúся до прáці. Носúли пісóк і ліпúли йогó на вапнó. Мурашóк булó багáто. Вонú наносúли піскý і зробúли дорóгу аж на слúву. Пóтім лізли вгорý, лизáли солóдку росý і раділи, аж гей. Чоловік побáчив те, усміхнýвся і сказáв:

— Бáчите, як ті мурашкú вміють собі у потрéбі рáдити. Як вонú собі взаємно помагáють.

На те малúй синóк сказáв:

— Татýсю, остáвмо їх! Не робім мурашкáм пáкости за те, що такі працьовúті й мýдрі!

25. Пісня про комара.

Ой щож то за шум та й учинúвся?
То комáрик з дýба повалúвся!
Повалúвся, та й забúвся,
Чим він, бідний, провинúвся?
Дóщик плáче, вітер свúще,
Бідний, бідний комарúще!

Ще на світі не нажився,
Ще на сонці не нагрівся,
І так скоро в віку силі
Спочив, бідний, у могилі.

26. Дідусь і хлопці.

Дідусь садив яблуньки. Ішли хлопці зі школи додому, побачили дідуся і почали його питати:

— Нащо ви, дідусю, садите яблуньки?

Дідусь каже:

— Яблуньки виростуть і колись яблука зародять.

— Та чи діждетеся ви, дідусю, яблук із тих яблуньок? Їм ще довго треба рости. А ви вже старі, скоро помрете.

На те дідусь відказав хлопцям:

— Не всеж тільки для себе треба робити. Як я не дожду яблук, то люде по мені діждуться і колись мене добрим словом згадуватимуть.

27. Дитина і яблунька.

Ой чому, чому ти,
Яблуньочко мила,
Не цвила, солодких
Яблук не зродила?

Тому я не цвила,
Яблук не зродила,
Бо ти коло мене
Пильно не ходила.

Мене́ не підли́ла,
Про ме́не не дба́ла,
Тому́ я, дити́нко,
Яблучок не да́ла.

Ой бу́дуж тепе́р я
Тебе́ підлива́ти,
Червачків збира́ти,
Та про те́бе дба́ти.

Зате́ я, дити́нко,
Тобі нагоро́джу —
І на́рік соло́дких
Яблучок заро́джу.

28. В школі.

Діти прийшли́ пе́рший раз до шко́ли. Га́ня пла́кала, бо не хотіла сама́ оста́ти без ма́ми. Діти сміялися з неї, а Мару́ся сказа́ла:

— Не бійся, ти між своїми!

Га́ня тро́хи успокоїлася і поча́ла розгляда́тися по кля́сі. Гля́нула на стіну́ і поба́чила

га́рні образи́. На одно́му з них був намальо́ваний садо́к, а в садку́ зрива́ли я́блука. В ша́фі крізь скляну́ ши́бу ви́дно було́ мале́ньку кімна́тку для ля́льки. Було́ в ній ліжко, стіл і крісло. За столо́м сиділа мала́ ля́ля і чита́ла кни́жечку.

Со́нце я́сно світи́ло.

Га́ня поба́чила, що в шко́лі не стра́шно.

29. В цирку.

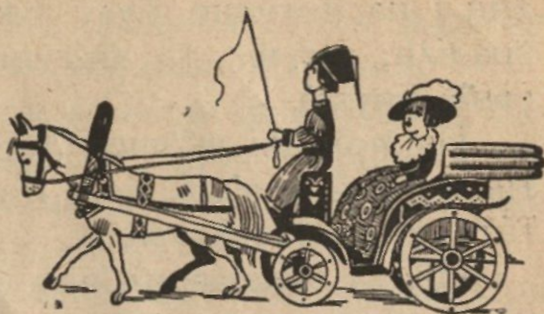
Пе́трик і Ро́мчик ходи́ли з та́том до ци́рку. Вони́ ба́чили у звіри́нці ди́ких звірів: льва, ти́гра, жира́фу і ведме́дя. Ба́чили тако́ж крокоди́ля.

Ве́чером були́ хло́пці в ци́рку на предста́вленні. Там ба́чили кльо́внів, що пока́зували

ріжні шту́ки. Двох кльо́внів ї́хало на ко́нях сто́ячи. Оди́н грав на фле́ті га́рну пісню.

Звіря́та пока́зували тако́ж шту́ки. Ма́лпи ходи́ли по ли́нві, го́йдалися на го́йдалці і во-

зйлися тачками. Коні танцювали, ведмідь їздив на ровері. Дітям подобався дуже малий песик, що удавав коня. Мав кінську гриву і хвіст. Був запряжений до малої брички, на якій сидів візник і пані. Дітям здавалося, що то був справжній коник.

30. На фармі.

Лесь живе в місті. Раз при обіді кажуть тато до мами:

— Завтра поїдемо до діда на фарму. Лесь зачув те і став просити:

— І я, татусю, поїду з вами на фарму!

— А не будеш ти боятися? Бо на фармі є кури, гуси, вівці, корови й коні...

— О, ні, я нічого не боюся, — каже Лесь, але вже не так голосно й певно.

На другий день рано всіли вони до залізниці і поїхали на фарму. Їхали кілька го-

ди́н і на полу́дне булú вже на місці. Якже зраділи діду́нь та бабу́ня, колú поба́чили своїх уну́ків.

По полу́дні ви́йшов Лесь на подвіря. Хотів поба́чити вівці, ко́ні й коро́ви, про котрі та́то в до́ма зга́дували.

Нара́з ви́летів на пліт вели́кий черво́ний птах, що мав на голові мясúстий гре́бінь. Він залопо́тів крильмú і запіяв го́лосно: ку-ку-рі-ку!

Лесь уно́ги і скоре́нько прибіг до бабу́ні.

Чи зна́єте, діти, кого він перестра́шився?

31. Українська фарма.

Дале́ко за містом є фа́рма. Колúсь там пустарі булú. Тепе́р на́ші українські посе́-

ленці живу́ть. Прийшлú з України, ви́рубали лісú, поста́вили домú й господа́рські буди́нки.

Спра́вили зе́млю і заміни́ли її в родю́че по́ле. Так повста́ла українська фа́рма.

Тепе́р там га́рно. По́при фа́рму веде́ би́тий шлях. На фа́рмі є садо́к і яри́нний горо́д. За горо́дами по́ле. На по́лі молоті́льня моло́тить збіжжа.

На фа́рмі є тако́ж українська це́рква. При це́ркві шко́ла. Ді́ти з сусі́дніх фарм прихо́дять сюди́ щоде́нно на нау́ку. Вони́ вча́ться по українськи чита́ти, писа́ти, говори́ти та співа́ти. Вча́ться тако́ж люби́ти Украї́ну. Вони́ вихо́вуються на свідо́мих Украї́нців.

32. Мала Українка.

Українка я мале́нька,
Украї́нці ба́тько й не́нька,
Украї́нці вся роди́на,
Всім нам ма́ти Украї́на.

Не забу́ду про край рідний,
Про наш три́зуб, знак праді́дний,
Про прапо́р наш жо́вто-си́ній,
Та про сла́ву України.
Хоч я ще така́ мале́нька,
Все те вміщу до серде́нька.

Як я ви́росту вели́ка,
Не злякаюсь тру́ду, ли́ха,
Бу́ду брата́м помага́ти
Для Вкраїни працюва́ти.

А тепе́р я вчи́тись бу́ду
То́ї пра́ці, то́го тру́ду,
Щоб зроста́ла до́бра сла́ва,
Що Вкраїнка з ме́не жва́ва.

33. Малий Українець.

Іва́сь є мали́й Українець. Він любить своїх братів Українців Він любить і Україну.

Іва́сь росте́ і вчи́ться для України. З Іва́ся ви́росте сла́вний Українець.

34. Рідна мова.

Моя́ мо́ва зве́ться українською. Я її ду́же шану́ю. Своє́ї мо́ви я навчи́вся найпе́рше від ма́тері. То́ї мо́ви вчи́ть мене́ тако́ж учи́тель в українській шко́лі. Українська мо́ва наймиліша мені за всі мо́ви в світі. Ніко́ли не забу́ду рідної мо́ви.

35. Співанка.

Є у ме́не голосо́чок,
Як срібний дзвіно́чок;
Навчі́ть мене́, матусе́нько,
Рідних співано́чок.

Навчі́ть мене́ співано́чок
Із рідного кра́ю,
Ле́кше ста́не на чужи́ні,
Як їх заспіва́ю.

Білі гу́си, білі гу́си,
Лебідки біліші;
Га́рні чужі́ співано́чки,
Та на́ші гарніші.

Як я на́ші співано́чки
В садо́чку співа́ла,
Чужі́ лю́ди говори́ли,
Що скри́почка гра́ла.

36. Україна.

Дале́ко звідси, ду́же дале́ко, десь туди́ на схо́ді, — є мій рідний край, — Украї́на. В Украї́ні живу́ть такі самі́, як і я, Украї́нці. Живе́ їх там вели́ка си́ла, — і займа́ють вони́ широ́кі про́стори урожа́йної землі́.

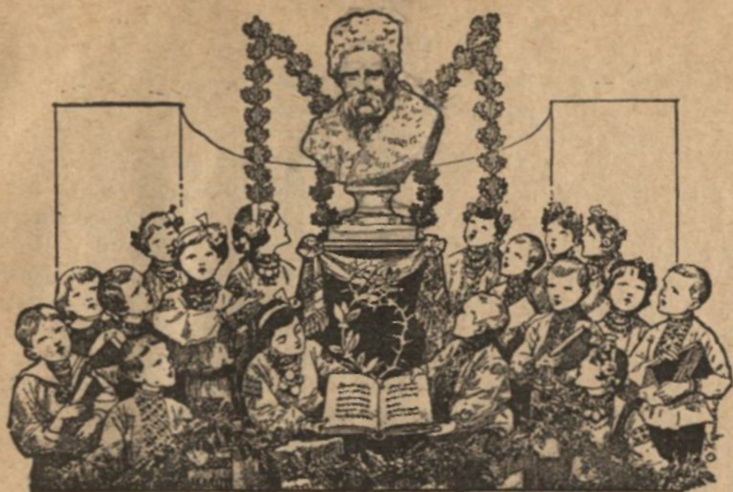
Я ще не зна́ю то́го дале́кого кра́ю, України, тільки чув я про не́ї з оповідань. Оповіда́є мені мій ба́тько, що Україна є край вели́кий і бага́тий. А до то́го га́рний і те́плий. На Україні вже в квітні сади́ цвіту́ть і солове́йко співа́є. А лі́то на Україні таке́ кра́сне, що там росте́ і дозріва́є виногра́д. Учи́тель пока́зує нам Україну на ма́пі. Він оповіда́є про українські се́ла й міста́ та ріки. Найбільше й найста́рше місто на Україні — Ки́їв. А найбільша ріка́ українська Дніпро́. Пливе́ вона́ з півночі на південь по́при Ки́їв і влива́ється до Чо́рного мо́ря.

Київ. Вид на Собор св. Софії.

Вели́ка і кра́сна на́ша Україна. І хоч вона́ дале́ка, — ніко́ли не перестаю її люби́ти. За́вжди про не́ї ду́маю.

Бу́ду вчи́тися пильно української мо́ви. А як ви́росту вели́кий — працюва́тиму для України. А мо́же й поїду коли́сь на Україну.

37. Тарас Шевченко.

То Шевче́нко. То наш ба́тько український. Стоїть собі в шко́лі на підви́сшенні і споглядá́є на нас до́брими очи́ма. Гово́римо про ньо́го з поша́ною. Бо Шевче́нко був найкра́щий син України. Він Україну ду́же люби́в. Він для не́ї працюва́в і за не́ї терпів. Шевче́нко був вели́кий український письме́нник. Він уклада́в кра́сні ві́рші. В них оспіва́в він сла́ву України.

Щоро́ку святку́ємо його́ па́мять. Прибира́ємо шкільну са́лю зе́ленню і квітами, а Шевче́нка виши́ваними рушника́ми. Славимо́ Шевче́нка промо́вами, співом і декляма́ціями.

Наслідуймо всі Тараса́ Шевче́нка. Любім Україну і працю́ймо для не́ї так, як це роби́в Тара́с Шевче́нко.

ЗМІСТ:

	Стор.
о	3
і	4
и	5
а	6
у	7
е	8
й	9
т	10
м	11
х	12
с	13
д	14
я	15
є	16
л	17
к	18
б	19
п	20
н	21
р	22
ї	23
Мягчення через і	24 - 25
О Л	26—27
М І	28 - 29
ч Ч	30—31
Т У	32 33
г Г	34—35
П Х	36—37
ш Ш	38—39
ю Ю	40—41
Д К	42—43
в В	44 - 45
А Н	46 - 47
з З	48—49
С Я	50—51
ж Ж	52—53
Р Б	54—55
ц Ц	56—57
ь	58 - 59
Мягчення через я, ю, є	60—61
И Й	62 - 63
щ Щ	64 - 65
ф Ф	66—67
ґ Ґ	68—69
Е Є	70 - 71

	Стор.
дз Дз	72
дж Дж	73
Ї	74
Українська азбука	75
1. Моя родина	75
2. Орися Я. Вільшенка	75
3. Поворот додому	76
4. Моя мама М. Підгірянки	76
5. Колисанка Підгірянки	77
6. Марусина лялька з Вільшанецької	78
7. Наш дідусь Підгірянки	79
8. Бабуся і внучка	80
9 Бабусині казочки, народнє	80
10. Васильнові черевички	81
11. Пригода киці, народнє	81
12. Відважні миші	82
13. Малі робітники Д. Петришина	83
14. Забава в коней	84
15. Віршик про Лялю Ол. Горуцького	85
16. Киценька і курятко	85
17. Віршик, народнє	87
18. Грицева корова	89
19. Ягнятко, з Праймера	89
20. Ластівочка	90
21. Шануймо пташки	91
22. Пісня	91
23. Голуби Петришина	92
24. Мурашки з чит. »Poupata«	92
25. Пісня про комара Галі Матвійчукової	93
26 Дідусь і хлопці	94
27. Дитина і яблунька Я. В.	94
28. В школі С. Федорчакової	95
29. В цирку М. Матвійчука	96
30. На фармі	97
31. Українська фарма М. М.	98
32. Мала Українка М. П.	99
33. Малий Українець М. М.	100
34. Рідна мова за Огієнком	100
35. Співанка, народнє	101
36. Україна М. Матвійчука	101
37. Тарас Шевченко М. М.	103